

TAGE GRANIT

Johanna, Yohanna

-lärarhandledning

© Tage Granit 2004

Syfte

Syftet med lärarhandledningen är att skapa olika sätt att bearbeta filmen och teaterföreställningens tema; mobbing och utanförskap. Genom olika samtal, övningar och uppgifter bearbetas tankar och känslor kring ämnet. I vårt lärarhandledning har vi också sett till att undvika resonemang kring rätt och fel. En del påståenden och frågeställningar kanske kan upplevas som provocativa – och det är just därför vi har valt dom. Tanken är att det ska väcka diskussion och förhoppningsvis en större medvetenhet kring ämnet, utan att man censurerar vissa synvinklar.

Vårt efterarbete kan liknas vid ett smörgåsbord, detta framförallt av två skäl – dels för att du känner din klass bäst och vet vad som fungerar, dels för att ämnet i sig kan vara ganska känsligt, och då kanske det fungerar bättre med enskilda skrivövningar innan man kommer in på någon stor gruppdiskussion. Så välj och vraka fritt bland uppläggen. Lägg till och dra ifrån, formulera om frågor och se inget förslag som ett måste utan mer som en möjlighet.

Samtalsövningar

Övningarna som följer rekommenderas att göras i halvklass, de kan också göras med fördel i tjej- och killgrupper.

Heta stolen

Samla gruppen sittandes på stolar i en ring utan bord eller bänkar. Se till att det finns en tom stol i ringen. Övningen går till så här: läraren säger ett påstående (se nedan) och håller man med om det så reser man sig och byter plats med någon. Håller man inte med eller är tveksam så sitter man kvar på sin plats. Efter att man bytt plats kan läraren fråga lite om varför någon valde det ena eller det andra och på så sätt komma lättare in i en diskussion. Det är viktigt att klargöra med gruppen att alla har rätt att tycka vad man vill och det är absolut förbjudet med kommentarer. Får kommentarer hagla fritt kan det resultera i att ingen till sist vågar resa sig eller motivera sina val.

Filmen var intressant.

Jag kände igen mig i pjäsen.

För att bli respekterad krävs att man är bra i en sport.

Killar har mer prestige inför varandra än vad tjejer har.

En kille som gråter är svag.

För att vara populär måste man se bra ut.

Tjejer skvallrar mer än killar.

Det är viktigt att ha rätt kläder när man går på högstadiet.

Föräldrar borde bry sig mer.

Ens klädval avslöjar vem man är.

Personer som hamnar utanför är oftast lite speciella.

Personer som trycker ned andra är osäkra människor.

Det är svårt att tycka annorlunda än sina klasskompisar.

Skolan/lärarna har ingen aning om vad som händer på rasterna.

Jag skulle aldrig be en vuxen om hjälp,

Det är svårt att vara kompis med både tjejer och killar.

Jag är rädd för att hamna utanför.

Fyrahörnsövning

I en fyrahörnsövning finns svarsalternativen representerade i rummets fyra hörn. Tanken är att det finns tre fasta alternativ och det fjärde hörnet är ett sk "öppet hörn", öppet för alla tankegångar och förslag som inte ryms i de tre första. Läraren ställer frågan högt till gruppen och presenterar sen svarsalternativen. Alla startar på samma gång och ställer sig i det hörn som sammanfaller med deras åsikt i frågan. Låt sedan varje hörn grupp prata om varför de valde just det hörnet. Låt sedan varje hörn presentera för de övriga om vad de pratat om.

Man kan börja dessa övningar med att ha ett klotterplank där alla kan lista bra saker med filmen och föreställningen på ena sidan och dåliga på den andra. Det kan fungera som ett underlag för en vidare diskussion innan man börjar med heta stolen eller fyrahörnsövningarna.

Vad uppskattar du mest hos en kompis?

- 1 – att man har samma intressen*
- 2 – att man har roligt ihop*
- 3 – att man litar på varandra*
- 4 – öppet hörn*

Vad är det värsta en kompis kan göra mot dig?

- 1 – ljuga och sprida falska rykten*
- 2 – bryta ett förtroende*
- 3 – sluta bry sig*
- 4 – öppet hörn*

En tonårsförälders viktigaste uppgift är:

- 1 – mat och pengar*
- 2 – kärlek och uppmuntran*
- 3 – uppfostra och lära om livet*
- 4 – öppet hörn*

Vem bär ansvaret för att Emma inte ska bli mobbad?

- 1 – Vanessa och Oskar*
- 2 – Joel*
- 3 – Föräldrarna*
- 4 – Öppet hörn*

Det bästa sättet att stoppa mobbing är:

- 1 – flytta på den som mobbas*
- 2 – flytta på dom som mobbar*
- 3 – prata med föräldrarna till dom som mobbar*
- 4 – öppet hörn*

Stå på linje

Lägg lappar med siffrorna 1 till 8 på en linje längs med golvet, med ca: en halvmeter mellan varje lapp. Nr 1 och 8 markerar ytterlighetsuppfattningarna. Ställ sen frågan *om du känner dig kränkt av någon el några, hur reagerar du då på en skala mellan 1 och 8, där 1 är att man ger tillbaka direkt och 8 att man inte säger eller gör någonting.*

När frågan sen ställts går alla samtidigt till den siffra de valt. Ge eleverna sedan tid till att prata antingen 2 och 2 eller i smågrupper, om sina val. Låt sedan varje grupp berätta vad de har pratat om. Tanken med övningen är att titta på olika sätt att reagera och samtidigt lära sig mer om varandra.

Skrivövningar

Låt eleverna jobba enskilt med dessa uppgifter.

Skriva brev eller dagbok

Låt eleverna skriva brev till en av karaktärerna i pjäsen. Kanske skriva om sig själv, säga något speciellt eller ge råd om vad man tycker att den personen borde göra. En variant är att man väljer en karaktär och skriver dennes dagbok för en dag. Övningen kan avslutas med att de som vill kan läsa högt ur hela eller delar av brevet/dagboken.

Nätverkskarta

Alla elever får i uppgift att rita sitt eget sociala nätverk. Dvs människor som är viktiga för en och som man skulle kunna gå till om man behöver stöd och hjälp. Det behöver inte bara vara mamma och pappa, utan det kan även vara syskon, annan släkt, idrottstränare, kompisar, skolpersonal osv. Övningen kan följas upp med att man två och två sitter och pratar om vilka man har skrivit upp på sin karta.

Oavslutade meningar

Låt eleverna få ta del av dessa oavslutade meningar, antingen tryckta på ett papper eller skrivna på tavlan. Eleverna kan antingen jobba två och två eller enskilt med dem. Det gäller att tänka till på vad man tycker/känner och avsluta meningen med vad man själv anser.

Det bästa med skolan är...

För att jag ska känna mig respekterad och accepterad vill jag att mina kompisar ska...

En lärares viktigaste uppgift i skolan är...

Om jag såg att någon i skolan blev mobbad skulle jag...

Att stå emot grupptryck är...

Att inte stå emot grupptryck är...

Om jag fick själv bestämma slutet i pjäsen skulle jag se till att...

Om jag var Joel skulle jag...

Om jag var Emma skulle jag...

Jag tycker att Vanessa skulle...

Jag tycker att Oskar skulle...

Jag tycker att Joels föräldrar skulle...

Diskussionsfrågor

Låt eleverna sitta i smågrupper och diskutera dessa frågor.

- * Hur stor inverkan har föräldrars åsikter på sina barn? Ärver man sina åsikter och värderingar eller finns det andra som påverkar också, vilka kan det vara?*
- * Var det rätt av Johanna att inte tillåta sina föräldrar att ta kontakt med skolan?*
- * Vad borde läraren ha gjort när Johanna bad om hjälp? Vad ska en lärare göra?*
- * Får Johanna skylla sig själv när hon klär sig och beter sig som hon gör?*
- * Var det rätt av Johannas föräldrar att inte lägga sig i mer än vad de gjorde? Om inte, vad skulle dom då ha gjort?*
- * Var går gränsen för mobbing?*
- * Vilket ansvar har du som elev när det gäller mobbing?*

Avslutningsvis

Eftersom varje skola ska ha en handlingsplan mot mobbing är vårt förslag att du går igenom denna med din klass i samband med föreställningen och efterarbetet.

Ett annat tips är att du själv tillsammans med klassen upprättar en egen handlingsplan med konkreta punkter kring hur man bemöter varandra och hur man hanterar konflikter. I planen kan det också finnas med vem man pratar med om något händer eller någon far illa.

Vill du ha mer idéer och tankar kring ämnet kan du besöka www.friends.se. Där finns det information kring lagar, litteratur och råd m m till både dig som är lärare och till eleverna.

Har du några frågor eller synpunkter på föreställningen och/eller lärarhandledningen så är du välkommen att höra av dig till oss. Skicka e-post till info@tagegranit.nu eller ring på 08-783 77 28.

Lycka till!

"Det är inte de onda människornas ondska som skrämmer mig. Det är de goda människornas tystnad." Elie Wiesel, Alfred Nobels Fredspris 1986